

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Eduard Digore împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova privind contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău

Dosarul nr. 3ra-945/23

NR. PIGD 2-21144061-01-3ra-19092023

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.246 (în vigoare până la 1 septembrie 2023) Cod administrativ

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (T. Avasiloaie)
Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca)

28 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Uniunea Avocaților din Republica Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judcători,*

ÎN FAPT

1. La data de 29 septembrie 2021 Eduard Digore s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în contencios administrativ împotriva Uniunii Avocaților cu privire la anularea deciziei Comisiei pentru etică și disciplină din 17 mai 2021, emisă pe marginea procedurii disciplinare nr. M703/2021, în partea ce ține de intentarea procedurii disciplinare față de avocatul Eduard Digore și stabilirea termenului pentru examinarea și finalizarea procedurii administrative ce nu va depăși 90 de zile, anularea deciziei nr. 3/12/2021 emisă de Comisia pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților în cauza disciplinară intentată în privința avocatului Eduard Digore, clasarea procedurii disciplinare nr. M703/2021 și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 16 iunie 2021 a recepționat scrisoarea nr. M703/2021 din 09 iunie 2021, semnată de președintele Comisiei pentru etică și disciplină, prin care a fost informat despre faptul că „prin soluția CED din 17 mai 2021, sesizarea nr. M703/2021 din 04 martie 2021, a fost dispusă respingerea plângerii lui Mauro Giovetti referitor la acțiunile reclamantului, licența nr.1261 din 07 iunie 2007, cu cerința atragerii la răspundere disciplinară conform Legii cu privire la avocatură. Totodată, în cadrul examinării plângerii, Comisia pentru etică și disciplina a depistat că, reclamantul, cu licența nr.1261 din 07 iunie 2007, își exercita activitatea de avocat în cadrul formei de activitate - Casa de Avocatură „DIGORE”.

3. Menționează reclamantul că, din aceeași scrisoare se desprinde că, Comisia pentru etică și disciplină a intentat procedura disciplinară față de avocatul Eduard Digore pentru a efectua un control detaliat a celor invocate asupra pretinselor încălcări ale avocatului; s-a stabilit termenul pentru examinarea și finalizarea procedurii administrative - care nu va depăși 90 zile; s-a propus avocatului Eduard Digore să depună până la 18 iunie 2021 explicațiile scrise asupra celor invocate.

4. A indicat reclamantul că, la scrisoarea expediată în adresa sa, nu a fost anexată o copie a deciziei cu privire respingerea plângerii lui Mauro Giovetti și nici o copie a deciziei privind intentarea procedurii disciplinare din 17 mai 2021.

5. A susținut că, la 18 iunie 2021 a depus explicațiile solicitate de Comisie, cu temei de drept, de fapt și probe, prin care a solicitat efectuarea unui control al legalității și temeiniciei pornirii acțiunii disciplinare împotriva avocatului Eduard Digore pe faptul exercitării activității de avocat în cadrul formei de activitate – Casa de avocatura „DIGORE”, reexaminarea soluției de intentare a procedurii disciplinare împotriva avocatului Eduard Digore pe faptul exercitării activității de avocat în cadrul formei de activitate - casa de avocatura „DIGORE” prin revizuirea sau anularea acesteia; adoptarea unei hotărâri de încetare a procedurii disciplinare nr. M703/2021 la 17 mai 2021 când a fost emisă soluția CED privind respingerea plângerii lui Eduard Digore; punerea la dispoziția avocatului Eduard Digore a tuturor materialelor dosarului procedurii disciplinare nr.M703/2021 pentru a putea face copii și pregăti apărarea; eliberarea copiei deciziei CED din 17 mai 2021 privind respingerea plângerii lui Mauro Giovetti pe marginea procedurii disciplinare nr. M703/2021; eliberarea copiei procesului-verbal al CED din 17 mai 2021; asigurarea accesului la registrul general de dosare și la condica ședințelor și registrul de corespondență; atragerea tuturor avocaților din Republica Moldova care folosesc sintagma de „Casa de Avocatură”; interpelarea Consiliului UAM în conformitate cu art.39 din Lege pentru a aproba și publica bunele practici profesionale pentru avocați în privința temei de referință; interpelarea CCBEUNBR, Consiliul Barourilor din Franța pe marginea originii termenilor de „Casa de Avocatură” sau „Maison des’Avocats”, a semnificației acestora și practicilor folosirii de către avocați la nivel european; oferirea unui termen de 10 zile calendaristice, calculat din momentul punerii la dispoziție a materialelor solicitate la capătul 4-7 al referinței.

6. Astfel, la 28 iunie 2021 președintele Comisiei i-a expediat scrisoarea nr.M703/2021, prin care a fost informat că, Comisia pentru etică și disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, conform articolului 48 alin.(17) al Statutului profesiei de avocat, a examinat plângerea lui Mauro Giovetti și la 17 mai 2021 a decis, în virtutea art.44 alin.(2) și art.56 alin.(6) lit. c) al Legii cu privire la Avocatura, lipsa încălcărilor în acțiunile avocatului vizat.

7. Drept urmare, la 19 iulie 2021 a depus referință suplimentară în adresa Comisiei, în care se indică noi argumente, temeuri și încălcări, constatate urmare a studierii materialelor cauzei disciplinare.

8. În rezultat, la 26 august 2021 reclamantul a primit scrisoarea de însoțire nr. M703/2021 din 16 august 2021 și în anexă decizia CED nr.3/12/21 din 19 iulie 2021, prin care se constată în acțiunile sale comiterea abaterii disciplinare, prin aplicarea sancțiunii disciplinare sub formă de avertizare.

9. A invocat reclamantul că, nu recunoaște valabilitatea procedurii disciplinare intentate împotriva sa și nici a deciziilor adoptate, inclusiv a celei de intentare a procedurii disciplinare, cea de constatare a abaterii disciplinare și de aplicare a

sanctiunii, considerându-se drept parte vătămată prin actul administrativ individual defavorabil.

10. Astfel, a menționat reclamantul că, procedura disciplinară deschisă în baza petiției lui Mauro Giovetti a primit numărul de înregistrare M703/2021. Din registrul plângerilor, cererilor etc. parvenite la Comisia pentru etică și disciplină se desprinde că, în perioada 04 martie 2021 - 22 iunie 2021, în privința lui Digore Eduard a existat o singură petiție, și respectiv - procedură disciplinară.

11. Prin nota informativă din 14 mai 2021, întocmită de către avocatul Marian Bucătaru, membru delegat al CED pe marginea acestei petiții, a fost înaintată Comisiei propunerea de respingere ca neîntemeiată a petiției depuse împotriva lui Digore Eduard. După cum rezultă din scrisorile Comisiei nr. M703/2021 din 9 iunie 2021 și din 28 iunie 2021, prin soluția sa din 17 mai 2021, pe marginea procedurii nr. M703/2021 a decis că lipsesc careva încălcări în acțiunile lui Digore Eduard și a respins plângerea petentului. În aceste condiții, sub aspect formal, procedura disciplinară a fost încheiată odată cu emiterea deciziei pe marginea plângerii petentului. După încheierea procedurii disciplinare asupra petiției, Comisia nu mai avea nicio putere să continue cu careva acțiuni disciplinare. Cu alte cuvinte, această procedură a încetat din momentul emiterii deciziei Comisiei.

12. Prin urmare, susține reclamantul că, toate acțiunile Comisiei întreprinse după emiterea deciziei, prin care s-a constatat lipsa abaterilor disciplinare, sunt lovite de nulitate, producându-se în afara unei proceduri disciplinare și în afara Legii.

13. Totodată, consideră drept ilegal intentată de către Comisie procedura disciplinară în baza autosesizării sale, or, CED nu avea dreptul să întreprindă o asemenea inițiativă - inițierea unei proceduri disciplinare prin autosesizare, atâta timp cât Legea cu privire la avocatură n-o înzestrează cu asemenea putere. Or, procedura disciplinară trebuie să respecte rigorile impuse de Legea cu privire la avocatură și Statutul Profesiei de avocat, în caz contrar, avocații nu vor mai fi protejați și nu ar cunoaște modul în care să-și asigure apărarea, precizează reclamantul. Comisia, ea prima și înaintea altora, trebuie să respecte principiile preeminenței dreptului și cel al legalității consfințite de Convenția pentru drepturile Omului.

14. Subliniază reclamantul că, orice intentare a unei proceduri prin autosesizare, este în afara Legii, iar trimiterile Comisiei la prevederile art.69 alin.(3) Cod administrativ sunt irelevante și inaplicabile activității avocațiale în general și procedurilor disciplinare în special, deoarece această activitate este disciplinată de Legea cu privire la Avocatură (Lege specială) și Statutul profesiei de avocat.

15. Astfel, afirmă reclamantul că, Comisia urma și trebuia să limiteze cercetarea doar asupra obiectului invocat de către petent în plângerea sa, iar aceasta să se finalizeze cu emiterea unei decizii, așa cum, după cum susține chiar Comisia, o decizie în acest sens pe această procedură a fost emisă - de respingere a plângerii, ceea ce echivalează juridic cu încetarea procedurii disciplinare. Totodată, reclamantul indică că Comisiei nu-i sunt conferite prin Lege careva puteri de a întreprinde acțiuni de ordin disciplinar asupra unui alt obiect decât cel conținut în actul sesizării, petiției sau plângerii.

16. În afara acestor încălcări, în opinia reclamantului, Comisia a acționat în mod arbitrar și contrar prevederilor principiilor consfințite în Legea cu privire la avocatură, a dispozițiilor legale, statutare și deontologice, prin încălcarea dreptului la apărare și al preeminenței dreptului, deoarece a intentat procedura disciplinară în privința reclamantului: fără efectuarea unei cercetări până la intentare; fără să îl informeze asupra obiectului cercetării; fără întocmirea și înregistrarea la secretariatul comisiei a unei note scrise în care să consemneze: faptele; elemente de constatare și cercetare; argumente de fapt și de drept; probele administrate; și propunerea privind soluționarea plângerii, petiției sau a sesizării; fără poziția avocatului cercetat.

17. Susține reclamantul că, procesul-verbal din 17 mai 2021 nu a fost semnat de către președintele CED, fiind un act nul ab-initio. Mai mult, din analiza procesului-verbal rezultă faptul că ședința Comisiei pentru etică și disciplină din 17 mai 2021 s-a desfășurat prin intermediul platformei zoom, întrucât în procesul-verbal nu este indicat locul desfășurării ședinței. Or, potrivit art. 46 din Regulamentul de organizare și funcționare a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, aprobat de către Consiliul Uniunii Avocaților la 27.05.2016, Comisia pentru etică și disciplină își desfășoară lucrările la sediul U.A.R.M. sau într-un alt loc corespunzător. Complementar, cât ține de desfășurarea ședințelor Comisiei on-line, normele juridice în vigoare la data adoptării deciziilor nu permiteau posibilitatea desfășurării lucrărilor prin zoom.

18. În acest sens, reclamantul a invocat că, Comisia nu explica în deciziile sale asupra motivului imposibilității de a se convoca în ședință și nu îl informau niciodată că ședințele se vor desfășura online. Drept urmare a desfășurării ședințelor cu încălcarea prevederilor legale, rămâne în afara legii și citarea avocatului în cadrul ședințelor la sediul Uniunii.

19. Cu referire la decizia adoptată de Comisie la 17 mai 2021, reclamantul a opinat că aceasta conține dispoziții care se contrazic între ele, iar pe de altă parte acestea depășesc cadrul legal. Astfel, Comisia a decis: „A constata lipsa încălcărilor în acțiunile avocatului Eduard Digore. A intenta procedura disciplinară față de avocat pentru a efectua un control detaliat. A stabili termenul pentru examinarea și finalizarea procedurii administrative - care nu va depăși 90 zile. A propune avocatului să depună până 18 iunie 2021. A cita avocatul Eduard Digore la ședința care va avea loc la 21 iunie 2021, mun. Chișinău, str. București, 46, oferindu-i dreptul de a da explicații în fața Comisiei”.

20. Reclamantul a evidențiat contradicția absolută dintre primul punct și al doilea al deciziei, care constată pe de o parte lipsa încălcărilor în acțiunile sale, iar pe de altă parte intentează procedura disciplinară față de reclamant.

21. În aceste condiții, a menționat reclamantul, constatarea lipsei încălcărilor în acțiunile sale, exclud posibilitatea intentării acțiunii disciplinare, iar Comisia, în data examinării petiției - 17 mai 2021 pe marginea procedurii nr. M703/2021, a emis doar una din deciziile permise de lege - cea privind de constatare a lipsei încălcărilor în acțiunile avocatului. Dispoziția privind intentarea procedurii disciplinare este în afara prevederilor legale.

22. O atenție aparte reclamantul dedică termenului de prescripție și termenului de examinare a procedurii disciplinare nr. M703/2021.

23. În acest sens, reclamantul a reiterat prevederile art.58 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură, menționând că, având în vedere faptul că, Giovetti Mauro a depus petiția în martie 2021, însă, acesta a deplâns în petiție anumite acțiuni care s-au desfășurat în perioada anilor 2017, 2018. Termenul de prescripție pentru depunerea petiției pentru fiecare acțiune în parte, expira respectiv în anii - 2018, 2019. Prin urmare, a conchis că, petiția a fost depusă cu încălcarea termenului de prescripție, iar decizia Comisiei este nulă pe motiv de încălcare a dispozițiilor imperative ale art.58 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură.

24. Totodată, consideră reclamantul că, Comisia a încălcat și termenii examinării cauzei disciplinare, deoarece, art.58 alin.(2) din Lege, prevede că sancțiunea disciplinară se aplică cel mult peste 2 luni de la data constatării abaterii, fără a se lua în calcul perioada pierderii temporare de către avocat a capacității de muncă și aflării acestuia în concediu. Pe marginea procedurii nr.M703/2021, Comisia constată că, plângerea lui Mauro Giovetti a fost depusă în data de 04 martie 2021. La stabilirea termenului de finalizare a procedurii disciplinare, Comisia se sprijină pe prevederile art.60 al Codului administrativ, care prevede că, termenul general în care procedura administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, iar în mod excepțional, când se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii, care nu va depăși 90 de zile.

25. A opinat reclamantul că, Comisia nu a respectat termenul prevăzut de Legea cu privire la avocatură privind emiterea deciziei de aplicare a sancțiunii disciplinare, or din data de 4 martie 2021 până în data de 19 iulie 2021, s-au scurs 4 luni și 15 zile. Astfel, termenul emiterii deciziei trebuie considerată data emiterii deciziei motivate, ceea ce face ca termenul examinării procedurii să fie relativ mai mare cu încă vre-o lună de zile. Cu toate acestea, Comisia nu a explicat care au fost motivele menținerii active a procedurii disciplinare nr. M703/2021 mai mult de 5 luni și jumătate. Prin aceste acțiuni ale Comisiei i-au fost încălcate reclamantului drepturile procedurale la examinare a petiției în termeni legali, cauzându-i astfel daune morale din cauza stresului continuu la care a fost supus.

26. Referitor la fondul acuzației, menționează reclamantul că, Comisia pentru etică și disciplină, în cadrul examinării plângerii ar fi depistat că reclamantul, în calitate de avocat, și-ar exercita activitatea în cadrul „forme de activitate - Casa de avocatură „DIGORE” fără a indica în decizia sa cine, când și unde a constatat exercitarea activității de avocat în cadrul forme de activitate - Casa de Avocatură „DIGORE”.

27. A indicat reclamantul că, Comisia a stabilit acest fapt, fără ca pe site să fie indicat că, Casa de avocatură „DIGORE” este forma de organizare a activității sale de avocat. În acest sens a explicat Comisiei că, această expresie - Casa de Avocatură, nu trimite nicicum la forma de organizare a activității de avocat. Prin acest fapt se înțelege că Comisia, în urma căutărilor pe site, n-a descoperit informații asupra

forme de organizare. Totuși, reclamantul a înfirmat că, lipsa informației cu privire la forma de organizare pe site constituie în sine o abatere disciplinară. Nicio normă din Legea cu privire la avocatură, statutul profesiei sau Codul deontologic nu prevede că, neincluderea unei asemenea informații pe site constituie abatere disciplinară. Totodată, nicio persoană nu s-a plâns că pe site nu se conține o anumită informație, înțelegând că aceasta este un deranj exclusiv al Comisiei pentru etică și disciplină.

28. Cât privește sintagma „Casa de Avocatură”, indică reclamantul că, aceasta are o semnificație aparte și este de origine mai veche, iar până în prezent niciun avocat, din cei cunoscuți, cel puțin la nivel european, nu a fost sancționat disciplinar pentru utilizarea terminologiei de „Casa de avocatură”. Această formulă este utilizată în special în România, Franța, dar și în Moldova. Aceasta nu indică la forma de organizare a activității de avocat, ci asupra serviciilor avocațești, într-o anumită locație concretă. Spre exemplu, în Franța, avocații folosesc termenul de „Maison des avocats” sau „Maison de l’Avocat”. Nici în Franța, precum nici în România sau Moldova nu există formă de organizare ”Maison des avocats” sau în română – ”Casă de Avocatură”. Sintagma a fost preluată din Franța de către confrății din România, mai accentuat în perioada secolului XIX, atunci când mulți juriști români se școleau și formau în Franța.

29. Astfel, a indicat Comisiei că, în Republica Moldova mai mulți avocați folosesc termenul de Casă de Avocatură, dar se folosește și în presa și în întreaga societate, motiv din care a solicitat Comisiei să atragă toți avocații care folosesc acest termen, astfel încât prin eventuala decizie să nu încalce drepturile lor.

30. A menționat reclamantul că, potrivit dicționarului explicativ român, unul din sensurile cuvântului ”Casă” ar fi - Încăpere specială într-o clădire, având o anumită destinație. (...) sau (Urmă de determinări) Nume dat unor instituții, așezăminte, întreprinderi, firme comerciale etc. Casă de economii = instituție publică de credit care se ocupă cu strângerea disponibilităților bănești temporare ale populației acordând pentru acestea mai ales dobândă. Casă de ajutor reciproc = asociație benevolă a unor angajați sau pensionari, creată pentru acordarea de împrumuturi și de ajutoare membrilor ei din fondurile obținute prin depunerile lor lunare. Casă de filme = institute producătoare de filme cinematografice. Casă de cultură = instituție culturală în care au loc diverse manifestări culturale, educative etc. Casă de nașteri = instituție medicosanitară, în care se acordă viitoarelor mame, la naștere, asistență calificată. Casă de vegetație = construcție specială, cu acoperișul și cu pereții de sticlă, folosită pentru experiențe de agrochimie, plantele fiind cultivate în vase de vegetație”.

31. În acest fel, de-a lungul timpului anumite activități au preluat în față cuvântul „Casă”, iar al doilea cuvânt se referea nemijlocit la tipul de activitate desfășurată, de ex: „Casă de Modă”, „Casă a sindicatelor”, „Casă de veci”, „Casă de amanet”, „Casă de filme”, „Casă de economii”, „Casă de avocatură” etc. Deci, folosirea unor asemenea termeni nu poate fi înțeleasă drept fiind ilegală sau imorală, mai ales în cadrul unei proceduri disciplinare, întrucât ar însemna să fie contrazisă o tradiție și o veche cutumă.

32. A reiterat reclamantul că, Comisia în mod eronat a considerat că, utilizarea frazei „Casa de avocatură” pe site constituie abatere disciplinară și încălcare a normelor de publicitate. Acest fapt rezultă din interpretarea eronată a dreptului, totodată menționând că, Comisia a admis un adevărat „derapaj juridic”, pe care și-a fundamentat întreaga decizie. A considerat că eronat Comisia a aplicat acestei spețe prevederile art. 65 din Statutul profesiei de avocat, dându-i însă o interpretare stângace, nepotrivită, extrem de largă și eronată, iar constatarea precum că reclamantul ar folosi sintagma „Casa de avocatură” ca și formă de organizare a profesiei, constituie o invenție exclusivă a Comisiei.

33. În opinia sa, Comisia nu poate folosi fraze generale și acuzații vagi într-o speță concretă, considerând că, Comisia va trebui să răspundă în instanță, care din aceste acțiuni au fost comise de către reclamant și ce legătură au acestea cu activitatea sa profesională.

34. Indică reclamantul că, nu poate fi sancționat un subiect (avocatul), dacă obligația incumbă unui alt subiect, în acest caz forma de exercitare a profesiei. Or, Comisia n-a constatat careva încălcări de publicitate pe site asupra mențiunilor referitoare la serviciile prestate de către reclamant, iar cât privește includerea unor date statistice pe site, această acțiune nu este interzisă de lege. Precizează că, Comisia a făcut aluzie la faptul că, s-ar fi utilizat publicitate neautentică prin sintagmele Țări (origine clienților). Deci, reclamantul a considerat eronat interpretat de Comisie, deoarece site-ul nu conține date de identitate ale clienților.

35. Cât ține de modul de desfășurare a procedurii disciplinare nr.M703/2021 și evidența activității Comisiei, evidențiază reclamantul că, aceasta s-a desfășurat cu încălcarea prevederilor Regulamentului de organizare și funcționare al UAM. Or, Comisia nu s-a conformat prevederilor legale ce țin de modalitatea de menținere a evidenței activității CEDO.

36. Prin urmare, remarcă reclamantul că, din materialele dosarului nu rezultă când și cum au avut loc fiecare acțiune în parte, de către cine a fost întocmită decizia, cum a avut loc cercetarea și când, cine a efectuat constatările, care sunt acestea, care sunt prevederile legale care permit asemenea acțiuni. Comisia, nu a exercitat control asupra celor menționate și nu s-a referit deloc în decizie asupra acestor argumente.

37. În final, a notat reclamantul că, în privința sa a mai existat o plângere care a avut același obiect, însă acest argument, deși a fost invocat în fața Comisiei, nu a fost expus în decizie. Iar, potrivit principiului ne bis în idem, Comisia nu avea dreptul să examineze o cauză disciplinară cu același obiect în privința aceluiași avocat.

38. Cere reclamantul anularea deciziei Comisiei pentru etică și disciplină din 17 mai 2021, emisă pe marginea procedurii disciplinare nr.M703/2021, în partea ce ține de intentarea procedurii disciplinare față de avocatul Eduard Digore și stabilirea termenului pentru examinarea și finalizarea procedurii administrative ce nu va depăși 90 de zile, anularea deciziei nr.3/12/2021 emisă de Comisia pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților în cauza disciplinară intentată în privința avocatului Eduard Digore, clasarea procedurii disciplinare nr. M703/2021 și compensarea cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

39. Prin hotărârea din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a admis parțial acțiunea depusă de Eduard Digore . S-a anulat decizia Comisiei pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților nr. 3/12/2021 din 19 iulie 2021, s-a menționat că, hotărârea anulată a Comisiei pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților nr. 3/12/2021 din 19 iulie 2021, nu produce efecte juridice, din momentul emiterii. În rest, acțiunea a fost respinsă.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

40. La data de 30 iunie 2022, în interiorul termenului de atac instituit de art.232 alin. (1) Cod administrativ, Uniunea Avocaților a depus apel nemotivat, iar la data de 15 februarie 2023 a fost depus apelul motivat, prin care apelantul a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

41. Prin decizia din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Uniunea Avocaților împotriva hotărârii din 24 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

42. Instanța de apel a indicat că instanța de fond a respins argumentele reclamantului cu privire la ilegalitatea deciziei nr. M703/2021 din 17 mai 2021, în partea intentării procedurii disciplinare și stabilirea termenului procedurii administrative de 90 zile, acestea fiind neîntemeiate, având un caracter declarativ și care derivă din interpretarea eronată și subiectivă a cadrului legal în vigoare. Cadrul normativ confirmă caracterul legal și întemeiat al acțiunilor Comisiei de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, de a se autosesiza referitor la faptul că, avocatul Eduard Digore își exercita activitatea de avocat în cadrul formei de activitate - Casa de avocatură „DIGORE”, inițiind din oficiu o procedură administrativă în privința acestuia în sensul art. 69, alin. (1), (3) Cod administrativ, întrucât această acțiune se bazează pe dreptul discreționar al autorității publice. Iar, nota informativă din 17 mai 2021 constituie, la caz, prima acțiune procedurală efectuată de Comisie pe marginea presupusei încălcări.

43. Curtea de Apel Chișinău a menționat că instanța de fond a desconsiderat argumentele reclamantului care a apreciat drept ilegal procedura disciplinară intentată de către Comisie în baza autosesizării sale, așa cum, instituția de inițiere a procedurii administrative este reglementată de prevederile Codului administrativ, ca lege procesuală (art. 69) și nu de legea materială – Legea cu privire la avocatură.

44. Totodată, s-a indicat că prima instanță a stabilit și faptul că, din punct de vedere al aspectului material al intentării procedurii, CED a UARM a respectat

limitele competențelor stabilite prin lege, sau, această competență este prevăzută de art. 44 alin. (2), lit.b și art.56 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, care statuează că, Comisia poate dispune efectuarea unui control în cazul presupuselor abateri disciplinare comise de avocat în timpul exercitării atribuțiilor profesionale, dacă există temeiuri suficiente, la caz, în privința nerespectării formelor de organizare a activității de avocat.

45. Curtea de Apel Chișinău a indicat că instanța de fond a respins și argumentele reclamantului privind pretinsa depășire a termenului de efectuare a procedurii disciplinare, or, deși termenul general de examinare a unei proceduri administrative este de 30 de zile, Comisia pentru etică și disciplină prin decizia nr.M703/2021 din 17 mai 2021, a stabilit termenul de examinare și finalizare a procedurii administrative ce nu va depăși 90 de zile.

46. După cum denotă actele cauzei, procedura administrativă finalizată cu decizia de aplicare a sancțiunii în privința avocatului Eduard Digore nu depășește termenul de 90 de zile prevăzut de art. 60 alin. (5) din Codul administrativ, având în vedere că, de la 17 mai 2021, când s-a intentat procedura disciplinară și până la decizia de la 19 iulie 2021, prin care s-a explicat că sancțiunea disciplinară, s-au scurs mai puțin de 90 de zile.

47. Aceste circumstanțe denotă că, Comisia pentru etică și disciplină a argumentat pe deplin aplicarea excepției de la art. 60 alin. (5) Codul administrativ, reieșind din faptul că în cadrul controlului urma să verifice dacă acțiunile în cauză ale avocatului vizat reprezintă sau nu o încălcare a prevederilor art. 29, 32, 54 alin. (1) lit. h), k), art. 64 din Legea cu privire la avocatură și art. 34, 37, 65 din Statutul profesiei de avocat, având drept scop examinarea procedurii administrative într-o manieră obiectivă, cu stabilirea tuturor circumstanțelor în drept și în fapt, cu colectarea după caz a actelor juridice și înscrisurilor relevante, inclusiv, cu citarea și audierea avocatului vizat.

48. Instanța de apel a statuat asupra legalității deciziei Comisiei pentru etică și disciplină nr.M703/2021 din 17 mai 2021, în partea intentării procedurii disciplinare și stabilirea termenului procedurii administrative de 90 zile și a respins pretenția reclamantului cu privire la anularea deciziei nr.M703/2021 din 17 mai 2021.

49. Instanța de apel a reținut că, de altfel, Eduard Digore nu a contestat hotărârea instanței de fond în partea respingerii acțiunii, or, apelul acestuia a fost declarat inadmisibil, situație ce denotă că instanța de apel nu este în drept de a supune din oficiu criticii hotărârea instanței de fond în această parte.

50. Cu referire la ilegalitatea deciziei s-a anulat decizia Comisiei pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților nr. 3/12/2021 din 19 iulie 2021, instanțele ierarhic inferioare au stabilit că utilizarea denumirii „Casa de Avocatură” nu constituie per se o abatere disciplinară, cu atât mai mult, nu confirmă că utilizarea acestei denumiri influențează într-o anumită măsură numărul clienților unui avocat, care ar utiliza această denumire.

51. Mai mult, în decizia emisă, Comisia de etică și disciplină a invocat precum că, avocatul Eduard Digore ar fi încălcat prevederile art.65 din Statutul profesiei de

avocat, care la alin.(12) reglementează că, nerespectarea obligațiilor prevăzute de Lege și de prezentul Statut privind publicitatea formelor de exercitare a profesiei de avocat constituie o gravă abatere disciplinară. Cu toate acestea, se reține că, Comisia a aplicat sancțiunea ”avertizare”, care este cea mai ușoară sancțiune disciplinară, cu efecte preponderent de ordin moral, aplicabilă în cazul abaterilor de mică importanță.

52. Corespunzător, instanțele au dedus că, la caz, nu se atestă respectarea unui raport echitabil între gravitatea abaterii disciplinare, circumstanțele săvârșirii acesteia și sancțiunea disciplinară aplicată.

53. Instanțele au concluzionat că la aplicarea sancțiunii sub formă de ”avertizare” pentru comiterea unei abateri disciplinare grave, Comisia pentru etică și disciplină urma să motiveze, prin prisma principiului proporționalității, aplicarea unei astfel de sancțiuni. Curtea nu a reținut că utilizarea denumirii „Casa de Avocatură „DIGORE” este una comercială, așa concluzii fiind subiective și nepotrivite pentru sancționarea unui avocat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

54. La 05 iulie 2023 Uniunea Avocaților din Republica Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la 08 octombrie 2023 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

55. În motivarea recursului s-a invocat interpretarea eronată a legii și aprecierea arbitrară a probelor.

56. A indicat că instanța de apel a menționat că, într-adevăr, noțiunea/forma de organizare „Casa de Avocatură” nu este reglementată de lege ca o formă de exercitare a profesiei de avocat, concluzie fortificată prin dispoziția normei art.27 alin.(1) din Legea cu privire la avocatură, care statuează că, profesia de avocat se exercită, la discreția fiecărui avocat, în una din următoarele forme: a) cabinet al avocatului; b) birou asociat de avocați. Cu toate acestea, instanța de apel remarcă că utilizarea denumirii „Casa de Avocatură” nu constituie per se o abatere disciplinară, cu atât mai mult, nu confirmă că utilizarea acestei denumiri influențează într-o anumită măsură numărul clienților unui avocat, care ar utiliza această denumire.

57. În continuare, recurentul a menționat că exercitarea formei de avocat trebuie să se facă obligatoriu în context legal, în care organele de administrare a profesiei au posibilitatea să verifice respectarea de către avocați a principiilor de exercitare a profesiei, or, formele de executare a profesiei de avocat sunt prevăzute de legiuitor de a fi una certă, individualizată prin denumire conform prevederilor Legii cu privire la avocatură și a Statutului, transparentă pentru a informa publicul, să aibă o listă clară a avocaților și avocaților stagiați, pentru a putea fi puse la evidența Uniunii Avocaților în lista formelor de exercitare a profesiei de avocat.

58. Forma de organizare a profesiei de avocat - Casa de Avocatură nu este reglementată de Legea cu privire la avocatură, ca formă de exercitare a profesiei de

avocat și nu trebuie exprimată în spațiul media și public, așa cum, acest exercițiu duce în eroare participanții la raporturi de asistență juridică și publicul larg.

59. Recurentul a susținut că publicitatea neautentică difuzată de Casa de Avocatură DIGORE” prin sintagmele „statistică și criterii de performanță, procentul cazurilor complete, numărul consultanților dedicați, procentul cazurilor câștigate, procentul clienților satisfăcuți, țări (originea clienților)”, din acest context este evident că, scopul este unul comercial, îndreptat spre a atrage clientela, de a se poziționa mai sus decât alți avocați și de a se promova pe sine ca avocat, doar că în contextul unei forme de organizare existente. Mediatizarea și publicitatea unei forme de exercitare a activității de avocat, care nu se regăsește în Legea cu privire la avocatură, încalcă standardul concurenței oneste între avocați, așa cum, concurența este un generator care determină avocații să fie mai profesioniști și mai eficienți, însă, această concurență trebuie să fie una loială, onestă și lipsită de agresivitate. Acest standard ține să întărească principiul demnității și onestității avocaților, competenței, precum și respectării confratrilor.

60. A afirmat că, Comisia a constatat ca urmare a acțiunilor avocatului vizat au avut loc încălcări ale legii, a eticii și disciplinei avocatului, și anume: avocatul vizat a comis o abatere disciplinară în exercitarea activității de avocat prin publicarea, plasarea, difuzarea, distribuirea publicității unei forme de exercitare a activității de avocat inexistente pe teritoriul Republicii Moldova, prin procedee incompatibile în scopul dobândirii clientelei contrar restricțiilor de publicitate prevăzute la art. 64 din Legea cu privire la avocatură și la art.65 din Statutul profesiei de avocat, avocatul vizat a comis o abatere disciplinară prin încălcarea concurenței și utilizarea procedeelelor inadmisibile în publicitatea avocațială, prin publicarea informației neveridice, neautentice și lipsită de onestitate și prudență.

61. În esență, recurentul a invocat argumentele indicate în cererea de apel.

POZIȚIA INTIMAȚILOR

62. Prin referința din 10 noiembrie 2023 intimatul Eduard Digore a solicitat de a declara recursul depus de către Uniunea Avocaților ca inadmisibil.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

63. Art. XI. alin. (1) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prevede următoarele:

„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023. ”

64. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

65. Art. 191 alin. (5) lit. b) Cod administrativ:

„ Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel”.

66. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023)

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs. Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

67. Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului):

„recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel”.

68. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. (2) Recursul se declară inadmisibil în special când: a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; b) recursul este depus în mod repetat; c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită; d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

69. Referitor la termenul de depunere a recursului, se constată că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 06 iunie 2023 și la 05 iulie 2023 Uniunea Avocaților a depus recurs.

70. Decizia motivată a instanței de apel a fost notificată prin poșta electronică recurentei Uniunii Avocaților, la data de 07 septembrie 2023 (f.d 177). Prin urmare, motivarea recursului prezentată la 08 octombrie 2023 este în termen.

71. Din analiza prevederilor art.246 alin.(1) din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

72. Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o

motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

73. În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

74. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

75. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

76. De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

77. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

78. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

79. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

80. În circumstanțele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Uniunea Avocaților.

81. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 246 din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului.

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul depus de Uniunea Avocaților.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă